

Sairaanhoitokorvausten suorakorvausmenettelyn auditointi Vuosiraportti 2024

Laaturyhmä
21.3.2025

Tekijä
Terhi Putaansuu

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Auditoinnin tavoite	4
3	Auditoinnin toteutuminen	4
4	Auditoinnin tulokset	4
4.1	Auditoidut sv-koodit	5
4.2	Merkittävät poikkeamat	6
4.3	Lievät poikkeamat	8
4.4	Kehittämissuositukset	8
4.5	Muita havaintoja	8
5	Toiminnan seuranta	8
	LIITE	10

1 Johdanto

Sairausvakuutuslain (1224/2004) 1 luvun 3 §:n mukaan Kela vastaa sairausvakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä seuraa ja valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen asetusten ja määräysten noudattamista ja toteuttamista. Kelalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada pyynnöstä ammattihenkilöltä tai terveydenhuollon toimintayksiköltä välttämättömät tiedot etuuden hakijan potilasasiakirjoista (SVL 19 luku 1 §). Auditoinnista on sovittu runkosopimuksessa sairaanhoitokorvausten maksamisesta palvelujen tuottajalle suorakorvausmenettelyllä. Kelan laaturyhmä toteuttaa järjestelmällistä ja riippumatonta arviointia sopimuksenmukaisen palvelun laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi.

Kela korvaa sairausvakuutuslain perusteella osa yksityisesti rahoitetun terveydenhoitopalveluiden kustannuksista, kun kyseessä on tarpeellinen hoito. Tarpeellisenä hoitona pidetään sairauden, raskauden tai synnytyksen vuoksi annettua yleisesti hyväksytyn, hyvän hoitokäytännön mukaista hoitoa.

Laaturyhmä määrittelee yhteistyössä osaamiskeskuksen sairaanhoitokorvausryhmän ja sairaanhoitokorvausten ratkaisukeskuksen kanssa auditoinnin kohteet ja auditoitavat koodit. Laaturyhmä auditoi suorakorvausmenettelyyn liittyneitä palvelun tuottajia vuosittain tehtävän vuosisuunnitelman mukaan. Auditoinnit aloitettiin syksyllä 2014, ajalla 2014 – 2024 on auditoitu 28 621 sairaanhoitokorvausten suorakorvausta.

Vuonna 2024 maksettiin lääkärinpalkkioiden, hammashoidon sekä tutkimuksen ja hoidon sairausvakuutuskorvauksia yhteensä noin 143,2 miljoonaa euroa. Lääkärinpalkkioiden osuus oli 89,1 miljoonaa euroa (korvauksen saajia 1,5 milj.), hammashoidon (sis. suuhygienistin hoidon) osuus 50,1 miljoonaa euroa (saajia 0,94 milj.) sekä tutkimuksen ja hoidon osuus 4,0 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 ratkaistuista sairaanhoitokorvaushakemuksista it-suorakorvausmenettelyllä ratkaistujen osuus oli 86 %.

2 Auditoinnin tavoite

Sairaanhoitokorvausten auditoinnin tavoitteena on varmentaa myönnetyn suorakorvauksen oikeellisuus niin, että asiakkaat saavat valtakunnallisesti yhtenäiset korvaukset. Auditointi kohdennetaan satunnaisesti ja riskiperusteisesti palvelujen tuottajiin, joilta löytyy auditoitavia koodeja vähintään 100 kpl.

Auditoinnilla varmistetaan, että palvelujen tuottajan myöntämä korvaus vastaa sairausvakuutuslakia, runko- ja liittymissopimusta, yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajien ohjeita ja sairaanhoitokorvausten voimassa olevia taksoja. Auditoinnin havaintoja voidaan hyödyntää myös laadunhallinnan ja asiakaslähtöisten prosessien kehittämisessä.

3 Auditoinnin toteutuminen

Vuonna 2024 auditointiin lääkärinpalkkioita, hammaslääkärinpalkkioita ja hammashoitoon liittyviä röntgentutkimuksia. Auditoitavat koodit koskivat vuosien 2023 ja 2024 suorakorvauksia.

Vuoden 2024 auditointisuunnitelmaan sisältyi 27 kohdetta. Auditointeja tehtiin 29 kpl (vuonna 2023 29 kpl). Viiteen kohteeseen auditointi tehtiin tilityksissä ilmenneiden epäselvyyksien vuoksi.

Auditoinnit tehtiin palvelujen tuottajien tiloissa. Auditointikäynnillä tavoitteena oli tarkistaa 100 suorakorvausta / palvelujen tuottaja.

4 Auditoinnin tulokset

Auditointihavainnot luokitellaan merkittäviin ja lieviin poikkeamiin sekä kehittämissuosituksiin. Sairausvakuutuslain, suorakorvaussopimuksen tai Kelan ohjeiden mukaisesta toiminnasta täysin poikkeavat menettelytavat ovat merkittäviä poikkeamia. Lievät poikkeamat ovat havaintoja, joissa sairausvakuutuslain, sopimuksen tai Kelan ohjeiden vaatimukset täyttyvät osittain tai toiminta on muutoin puutteellista. Kehittämissuosituksia kehitettävät edelleen palvelujen tuottajan asiakaslähtöistä toimintaa.

Auditoinneilla havaittiin poikkeamia jokaisella palvelujen tuottajalla. Merkittäviä poikkeamia oli yhteensä 118 kpl (vaihteluväli 1-8) ja lieviä poikkeamia ei esiintynyt.

Poikkeamiin liittyi havaintoja ja yksi havainto liittyi aina tiettyyn suorakorvaukseen. Havaintoja oli yhteensä 788 kpl. Havaintojen vaihteluväli oli 1-101 kpl palvelujen tuottajaa kohti. Yhteen suorakorvaustapahtumaan saattoi liittyä useampi havainto. Kehittämissuosituksia annettiin 16 kpl.

4.1 Auditoidut sv-koodit

Lääkäripalkkioissa auditointiin 1 399 kpl sv-koodeja:

- 0101L (Lääkäriin vastaanottokäynti)
- E101L (Etävastaanotto, puhelu tai chat)
- E101V (Videovastaanotto)
- E10PS (Psykiatrian erikoislääkäriin etävastaanotto, puhelu tai chat)
- E10VI (Psykiatrian erikoislääkäriin videovastaanotto)
- 0511 (Kliin.tutk.,työ- ja toimintakyvyn ja kunt. arviointineen, psykiatri)
- E511 (Etänä klin. tutk.,työ- ja toimintakyvyn ja kunt.arvio psykiatri)
- 0104L-0107L (Lääkäriin lausunnot)
- Sekalaiset sv-koodit

Hammaslääkäripalkkioissa (pääpainotus erikoishammaslääkärikorotus) auditointiin 984 kpl sv-koodeja:

- SAE01-04 (Hoitovasteen arvioinnit)
- SD-koodit (Ikenen ja hampaan kiinnityskudossairauksien hoidot)
- SF-koodit (Paikkaushoidot)
- SG-koodit (Hampaiden juurenhoidot)
- SH-koodit (Purentafysiologia)
- E-koodit (Huulien, hampaiden, leuan, suun ja nielun kirurgiset toimenpiteet)
- Sekalaiset sv-koodit (sis. hammasröntgeneitä)

Hammashoitoon liittyvissä röntgentutkimuksissa (pääpainotus lausujataho) auditointiin 516 kpl sv-koodeja:

- EB1AA (Hammasröntgen, radiologinen lausunto)
- EB1VA (Hammasröntgen, lääkärin lausunto potilaskertomuksessa)
- EB1SA (Hammasröntgen, Bite-Wing-kuva hampaiston sivualueelta, radiologinen lausunto)
- EB4VA (Hammasröntgen, Bite-Wing-kuva hampaiston sivualueelta, lääkärin lausunto potilaskertomuksessa)
- EB1HA (Hampaiston ja leuan panoraatomografia, radiologinen lausunto)
- EC1VA (Hampaiston ja leuan panoraatomografia, lääkärin lausunto potilaskertomuksessa)

4.2 Merkittävät poikkeamat

Merkittäviä poikkeamia oli yhteensä 118 kpl oikeudessa suorakorvauksiin ja sv-koodien käytössä:

- Oikeus suorakorvaukseen 16 kpl
 - Etuusoikeus, 3
 - Muun lain mukainen korvaus, 4
 - Sairauden hoito, 9
- Lääkäripalkkiot 43 kpl
 - Korvauksen määrä, 1
 - Käyntikohtainen kirjaus, 22
 - Toteutunut käynti tai toimenpide, 20
- Hammaslääkäripalkkiot 35 kpl
 - Korvauksen määrä, 10
 - Käyntikohtainen kirjaus, 11
 - Toteutunut käynti tai toimenpide, 14
- Tutkimus ja hoito 24 kpl
 - Käyntikohtainen kirjaus, 21
 - Tutkimus- tai hoitomääräys, 3

Merkittäviin poikkeamiin liittyviä havaintoja oli yhteensä 788 kpl: lääkärinpalkkioissa 275 kpl, hammaslääkäripalkkioissa 168 kpl ja röntgeneissä 345 kpl. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Havaintojen jakautuminen koodeittain ja havaintojen sisältöä

sv-koodi	aud. lkm	hav. lkm	%-osuus	havaintoja
Lääkäripalkkiot				
0101L	849	60	7	kirjaus puuttuu/vajaa, toimenpide, terveystarkastus, työtapaturma
E101L	338	126	37	etävastaanottoa ei voitu todentaa
E101V	103	43	42	videovastaanottoa ei voitu todentaa, väärä koodi
E10PS	24	13	54	etävastaanottoa ei voitu todentaa
E10VI	9	7	78	videovastaanottoa ei voitu todentaa
0511, E511	6	1	17	väärä koodi
0104L- 0107L	80	21	26	ei sv-korvattava (hoitotuki, kuntoutus, ei Kelan etuus)
Hammashoito				
EB1AA	57	49	86	hammaslääkäri lausunut, lausunto puuttui
EB1HA	103	12	12	hammaslääkäri lausunut, lausunto puuttui
EB1SA	34	30	88	hammaslääkäri lausunut, lausunto puuttui
EB1VA	210	20	10	lausunto puuttui, työtapaturma
EB4VA	142	53	37	radiologi lausunut, lausunto puuttui
EC1VA	5	1	20	radiologi lausunut
HL-koodit	425	134	32	ei oikeutta ehl-korotukseen, kirjaus puuttui, väärä koodi, korvausperuste ei täyty
sekalaiset	502	211	42	SV 3SHM puuttui, korvausperuste ei täyty
	aud. yht. 2 899	hav. yht. 788	%-osuus 27	

Vuonna 2023 auditointiin 29 palvelujen tuottajaa, yhteensä 2 891 suorakorvausta. Havaintoja oli 34 %. Eniten auditointiin psykiatrien vastaanottokäyntejä (0101A-E) 460 kpl, havaintoja 20 % ja parodontologista hoitoa (SDA01-05, SDA12-14) 547 kpl, havaintoja 30 %.

4.3 Lievät poikkeamat

Lieviä poikkeamia ei ollut.

4.4 Kehittämissuosituks

Vajaalle puolelle auditoiduista palveluntuottajista annettiin seuraava kirjaamista koskeva kehittämissuositus: Potilasasiakirjamerkinnöistä tulee tarpeellisessa laajuudessa käydä ilmi tulosityy, esitiedot, nykytila, havainnot, tutkimustulokset, ongelmat, taudinmääritys tai terveysriski, johtopäätökset, hoidon suunnittelu, toteutus ja seuranta, sairauden kulku sekä loppulausunto. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä)

4.5 Muita havaintoja

Auditoinneilla keskustelut ja palvelujen tuottajien ohjaus liittyivät pääasiassa sairaanhoidon korvausten perusteisiin sekä potilasasiakirjojen kirjauksiin.

5 Toiminnan seuranta

Auditointikertomuksen lähettämisen jälkeen tarkastajat suosittelivat ratkaisukeskuksille jälkiseurantojen tekemistä 16 palvelujen tuottajalle, joilla oli havaintoja yli 20%. Ratkaisukeskukset tekivät jälkiseurannan neljälle, joista kolmen osalta havainnot olivat korjautuneet ja yhden osalta osittain.

Laaturyhmän ryhmäpäällikkö on pyytänyt auditoiduilta palvelujen tuottajilta arvion auditoinnin toteutuksesta auditoinnin jälkeen. Vastausprosentti oli 50 %. Kaikkien palautteiden vastausten keskiarvo asteikolla 0-4 oli 3,81. Auditointitoiminta koettiin rakentavana ja ammattitaitoisena ja alkuinformaatio oli selkeä.

Auditointikohteissa auditoinnilla mukana olleet henkilöt saivat käynnin aikana ideoita potilastietojen kirjaamisen tarkentamiseen ja yhtenäisten kirjaamiskäytäntöjen luomiseen.

Pari avointa kommenttia auditoinneista:

”Olen ollut hammaslääkäri yrittäjänä yli 30v. Käytännöt ovat muuttuneet useaan otteeseen, oli ilo nähdä, että olemme pysyneet mukana oravanpyörässä eikä ollut isoja virheitä. Lisäksi kiitän auditoinnin ammattimaista ja osittain tiukkaakin kommentointia.”

”Oikein sujuva tapaaminen ja tapausten läpikäynti. Auditoinnin osasi asiansa hyvin.”

’Kirje joka loppuraporttina tuli oli aika ”uhkaava” mutta sain käytännönläheiset ohjeet niitä kysyessäni hyvin ja pystyin hyvin vastaamaan ja tekemään vastineen. Itse auditoinnin oli erinomaisen ystävällinen ja mukavasti ohjasi.’

”Joka vastaanotolle pakolliseksi”

LIITE	Sairaanhoitokorvausten auditointiprosessi, menetelmät ja aineisto
JAKELU	Palvelujohtaja Terveysperusteisten etuuksien palveluyksikön johtaja Terveystuottoetuuksien osaamiskeskuksen päällikkö Terveystuottoetuuksien osaamiskeskus, sairaanhoito- ja matkakorvausryhmä Terveystuottoetuuksien ratkaisukeskuksen päällikkö Asiakkuusyksikön päällikkö Laaturyhmän päällikkö

LIITE

Sairaanhoitokorvausten auditointiprosessi, menetelmät ja aineisto

Tarkastaja on sähköpostitse / puhelimitse yhteydessä palvelujen tuottajaan noin neljä viikkoa ennen auditointikäyntiä ja lähettää ilmoituskirjeen palvelujen tuottajalle. Auditointikäynnin käytännön toteutus sovitaan yhteydenoton yhteydessä.

Auditoinnilla todennetaan suorakorvauksen oikeellisuus tarkastamalla potilaskertomuksesta käyntien sisältö sekä tarvittavat lähetteet ja lausunnot. Palveluntuottajan edustaja näyttää potilastietojärjestelmästä potilaskertomusmerkinnät. Tarkastaja katsoo vain niitä tietoja, joiden avulla hän voi varmistaa suorakorvauksen oikeellisuuden.

Auditointikäynnin päätöskeskustelussa käydään läpi auditoinnilla tehdyt havainnot. Auditoinnista laaditaan auditointikertomus, joka perustuu tehtyihin havaintoihin. Mikäli auditoinnilla on havaittu poikkeamia ja niihin liittyviä havaintoja, palvelujen tuottaja antaa kirjallisen vastineen poikkeamiin.

Auditoinnilla havaitut merkittävät poikkeamat edellyttävät palvelujen tuottajalta toimenpiteitä välittömästi ja lievät poikkeamat toimenpiteitä vastineeseen mennessä. Palveluntuottajan hyväksytyn vastineen jälkeen auditointi päätetään päätösviestillä. Tarkastaja viestii sairaanhoito- ja matkakorvausryhmälle merkittävistä puutteista. Tarvittaessa sairaanhoito- ja matkakorvausryhmä on yhteydessä sopimustahon ratkaisukeskukseen, jossa arvioidaan palveluntuottajan ohjauksen, jatkoseurannan tai sanktioiden tarve.

Auditoinnin pohjana käytetty aineisto:

- Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224 1 luku 3§ ja 19 luku 1§
- Runkosopimus sairaanhoitokorvauksen maksamisesta palvelujen tuottajalle suorakorvausmenettelyllä (1.1.2016)
- Liittymissopimus (1.1.2016)
- Lähdekoodin talletussopimus
- Sairaanhoitokorvausten taksat Kelan ohjeet ja tiedotteet
- www.kela.fi/yhteistyokumppanit-terveydenhuolto-sairaanhoitokorvaukset